

**РОЗВИТОК ПАРАДИГМ ТА ТЕОРІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ:
ЕВОЛЮЦІЙНИЙ ПІДХІД ТА ПОДАЛЬШИЙ ГЕНЕЗИС ОБЛІКОВОЇ ДУМКИ**

Босакевич Олеся
магістр

Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

**КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ОЦІНКА ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ:
ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ**

У процесі діяльності підприємство не завжди здійснює розрахунки з іншими підприємствами, банківськими установами або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконанням робіт, отриманням коштів, товарів тощо. У зв'язку із цим у підприємства виникає дебіторська заборгованість.

Також дебіторська заборгованість виникає при перерахуванні грошей за майбутні поставки цінностей і послуги, при перерахуванні платежу зразу за кілька місяців (орендна плата тощо), а також у зв'язку із заборгованістю окремих осіб за нестачами і розкраданнями. Значний внесок у розвиток теоретичних і практичних аспектів обліку та економічного аналізу дебіторської заборгованості зробили праці зарубіжних і вітчизняних учених-економістів: С. Батехіна, І. Бланка, Ф. Бутинця, С. Голова, С. Грязнової, З. Гуцайлюка, Р. Дамарі, В. Завгороднього, О. Заруби, В. Ковальова, В. Костюченко, С. Маслова, Є. Петрик, Г. Савицької, Я. Соколова, В. Сопка, С. Хенка, К. Хувера, М. Чумаченка, А. Шаповалової та ін. Водночас варто зазначити, що дебіторська заборгованість має важливе значення для будь-якого підприємства через те, що за своїм змістом вона є інструментом кредитування дебітора за отримані ним товари, надані роботи чи послуги на безвідсотковій основі.

На основі аналізу наукових праць і проведення досліджень у цій сфері обліку можна назвати кілька проблемних питань:

- відсутність чіткої схеми деталізації та співвідношення різних видів дебіторської заборгованості у загальній їх структурі;
- вивчення обліку сумнівних боргів, зокрема резерву на них;
- потреба змін у будові реєстрів аналітичного і синтетичного обліку дебіторської заборгованості.

Використання в бухгалтерському обліку комплексного оцінювання дебіторської заборгованості забезпечує врахування впливу на зміну вартості водночас минулих і умовно можливих минулих тимчасових процесів, що створює можливість для прогнозування напрямів і обсягів поточних та майбутніх грошових потоків підприємства.

Створення ефективної системи контролю за якістю обліку розрахунків з дебіторами вимагає розробки чіткої та досконалої класифікації дебіторської

заборгованості, уніфікації способів її оцінки та документів аналітичного обліку. Це, відповідно, дасть змогу накопичувати інформацію про розрахунки з дебіторами з різними рівнями деталізації і узагальнення.

Уточнення сутності оцінки дебіторської заборгованості, узагальнить підходи до класифікації дебіторської заборгованості за різними ознаками, що дасть можливість вирішити проблему узагальнення інформації щодо розрахунків з дебіторами залежно від цільових потреб користувачів.

Дебіторська заборгованість в умовах інфляції для покупців виступає джерелом кредитування їх діяльності на дуже вигідній основі, оскільки по суті являє собою безвідсотковий кредит. Ця обставина зумовлює не тільки перегляд традиційного розуміння самої сутності дебіторської заборгованості, а й необхідність застосування ефективних управлінських дій, спрямованих на регулювання її розмірів.

Незалежно від того, коли дебіторська заборгованість визнається в обліку, одночасно із цим визнається дохід від реалізації, який має оцінюватися за справедливою вартістю отриманого або очікуваного рівня доходу. Тобто якщо доходом виступають грошові кошти, то сума дебіторської заборгованості має виражатися у вартості грошей на момент її визнання в обліку, а не попередньої вартості товару, раніше відвантаженого покупцеві. Передусім це пов'язано з тим, що товар кредитору вже не належить, а продавця в такому разі має цікавити тільки сума одержуваних за нього грошових коштів. У такому випадку, насамперед, потрібно враховувати інфляційні процеси, які об'єктивно призводять до знецінення грошей, особливо у довгостроковій перспективі.

У зв'язку з тим, що довгострокова дебіторська заборгованість об'єктивно виникає на промислових підприємствах різних галузей економіки, які в такому разі потребують залучення додаткових грошових коштів на реалізацію довгострокових проектів, а в нормативних документах та економічній літературі не наведено методик її оцінки та управління її розмірами, у статті запропоновано створення резерву за довгостроковою дебіторською заборгованістю, що може суттєво вплинути на фінансові показники діяльності в умовах функціонування в конкурентному середовищі.

Отже, створення ефективної моделі обліку дебіторської заборгованості дасть змогу уникнути ризиків неплатоспроможності і зниження показників ліквідності внаслідок отримання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник [Текст] / Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович ; [за ред. Ф.Ф. Бутинця]. – 7-е вид., доп. і перероб. – Житомир : Рута, 2006. – 832 с.
2. Іванілов О.С. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства / О.С. Іванілов, В.В. Смачило, Є.В. Дубровська // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 1. – С. 156–159.
3. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV] : за станом на 15 листопада 2013 р. [Електронний

ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/3332-17 (дата звернення: 10.11.2013 р.).

4. П(с)БО 10 “Дебіторська заборгованість” (зі змінами і доповненнями) : [Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237] : за станом на 15 листопада 2013 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення: 15.11.2013 р.).

Гончаренко Олена
к.е.н., асистент
Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ СТРАХУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Страховання є важливим елементом системи відносин у сфері надання туристичних послуг. В процесі страхування таких послуг визначається їх якість та формується імідж всієї туристичної галузі.

Своєчасне компенсування отриманих збитків в максимально можливих розмірах гарантує безперервність функціонування суб'єктів туризму і мінімізацію негативних вражень у туристів від здійсненої подорожі. Наявність додаткової небезпеки для туриста в незнайомому середовищі, в порівнянні з місцем його постійного проживання, вимагає обов'язковості страхування у випадку здійснення мандрівки.

Метою дослідження є визначення основних проблем обліку страхування діяльності туристичних підприємств та надання пропозицій щодо їх вирішення.

Основними видами туристичного страхування є обов'язкове та добровільне.

До обов'язкового відноситься: медичне страхування та страхування від нещасних випадків.

Найбільш популярними видами добровільного страхування є:

- страхування фінансових ризиків;
- страхування багажу;
- асистанс.

Медичне страхування покриває всі витрати на медичні послуги, послуги стаціонарного лікування, перевезення машиною швидкої допомоги, придбання ліків, догляд за хворим, а у випадку смерті за кордоном — транспортування тіла на батьківщину.

Важливим є страхування від нещасних випадків: смерть застрахованого, яка